

Euroopan unionin historia

Kuusankosken lukio/Parkkonen

Sodasta
rauhaan!

-1945->

Ilms jälkeen yhteistyö nähtiin rauhanprojektina.

Hiileen ja terästeollisuuteen liittyvät jännitteet olivat vahvoja Ranskan ja Saksan välillä.

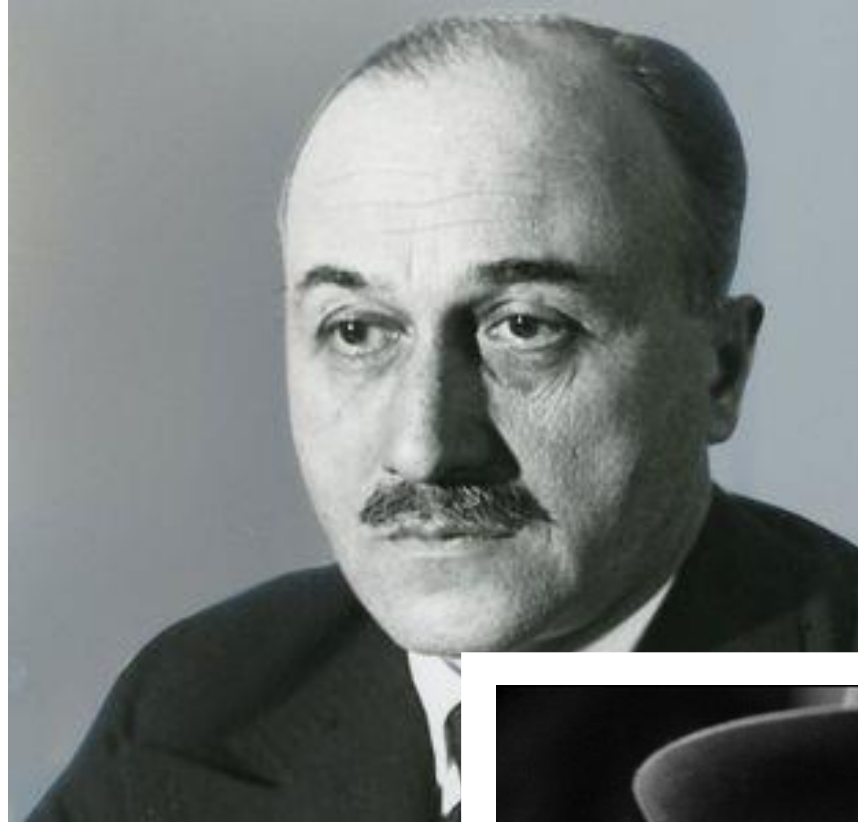
Yhdysvallat tuki Euroopan yhdentymistä ->
Länsi-Euroopasta puskuri sosialismia vastaan ->
Marshall-apu

Euroopan hiili- ja teräsyhteisö

EHTY

Ranskalainen virkamies Jean Monnet ehdotti ulkoministeri Robert Schumanille Saksan ja Ranskan hiili- ja teräsvarantojen yhdistämistä.

-> Schumanin julistus 9.5.1950 -> Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustaminen 1951 (SaRalt+BeNeLux)

Jean Monnet,
virkamies.

Robert
Schuman,
ulkoministeri

Euroopan talousyhteisö =ETY
eli European Economic
Community =EEC

Euratom

Rooman sopimukset 1957

Euroopan
talousyhteisö
=ETY
eli
European
Economic
Community
=EEC

Tulliliitto jäsenmaiden välillä

- SaRalt+BeNeLux

Asteittain toteutuvat yhteismarkkinat

Yhteiset politiikat maataloudelle, liikenteelle, työvoiman liikkumiselle ja talouden tärkeille sektoreille.

Euroopan
atomiennergiayhteisö

Pyrkimys turvata energian saanti
ja säästää tekemällä yhteistyötä.

Atomiennergian rauhanomainen
käyttö ja tutkimus

Ei toimivaltaa atomiennergian
sotilaallisessa käytössä

EHTY
ETY
EURATOM

=

EY eli
Euroopan
yhteisö

Toimielinrakenteiden yhdistäminen
1967: neuvosto ja komissio syntyivät..

1968 tuontitullit jäsenmaiden välillä
poistettiin .

Lisäsi merkittävästi kaupankäyntiä

EFTA:n perustaminen

European Free Trade association eli
Euroopan vapaakauppa-alue 1960
-Iso-Britannia, Itävalta, Portugali,
Sveitsi, Ruotsi, Norja, Tanska
Suomi Finn-Efta -sopimus 1961

EU:n yhdentymisen ulkopuolelle
jääneet perustivat EFTA:n

Euroopan yhteisö muuttui Euroopan unioniksi

- EY = EU

Sitova suunnitelma yhteisen valuutan muodostamiseksi kolmessa vaiheessa

- Perustettiin EMU = Euroopan valuuttaunioni eli European Monetary Union
- Suunniteltiin yhteistä valuuttaa, jonka nimeksi tuli euro

Pilarirakenne

- I pilari: taloudellinen yhteistyö
- II pilari: ulko- ja turvallisuuspolitiikka
- III pilari: oikeus- ja sisäasiat

EU eli Euroopan unioni syntyy

Maastrichtin sopimuksella
1992!

Lissabonin sopimus, 2009

- Uuden sopimuksen tavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää unionin päätöksentekoa.
- Sopimuksella muutettiin unionin toimielinten rooleja, tehtäviä ja kokoonpanoja vastaamaan laajentuneen unionin tarpeita.
 - Unionin päätöksenteko uudistuu = määräenemmistöpäätökset neuvostossa.
 - Euroopan parlamentin valta lisääntyy (yhteispäätösmenettely)
 - Kansallisten parlamenttien asemaa vahvistetaan
 - EU:sta oikeushenkilö
 - Perusoikeuskirja (kansalaisten perusoikeudet ja -vapaudet)
 - EU:n uudet virat:
 - Eurooppa-neuvostosta virallinen toimielin
 - Eurooppa-neuvostolle pysyvä puheenjohtaja "EU-presidentti"
 - Ulko- ja turvallisuuspoliittinen edustaja "ulkoministeri"
 - Neuvoston puheenjohtajuus kiertää entisellä tavalla 6kk välein jäsenmaiden kesken
 - Kansalaisaloite (1miljoonaa nimeä, 7 eri jäsenmaasta)

Laajentuminen

1950-luvulla

- Länsi-Saksa, Ranska, Italia, Belgia, Alankomaat, Luxemburg

1973

- Iso-Britannia, Irlanti, Tanska

1980-luku

- Kreikka, Espanja, Portugali

1995

- Suomi, Ruotsi, Itävalta

2004

- Viro, Latvia, Liettua, Puola, Tsekki, Slovakia, Slovenia, Unkari sekä Kypros ja Malta

2007

- Bulgaria, Romania

2013

- Kroatia

Laajentuminen 28 jäsenvaltion unioniksi

Neuvostoliiton romahdus 1991 loi edellytykset unionin laajentumiselle Itä- ja Keski-Euroopassa.

Jäsenhakijamaat?

Taloukasvua ja demokratian leviämistä haluttiin edistää

- Turvallisuus
- Taloushyödyt

Balkanin-alueen maiden jäsenyysprosessit

- Albania, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Serbia

Muut hakijamaat

- Turkki
- Moldova, Ukraina

Ehdokasmaiden suurimpia ongelmia

- Korruptio
- Järjestäytynyt rikollisuus
- Puutteet oikeusvaltiossa ja demokratian toteutumisessa
- Epävakaas

Laajenemisen edut

EU:n poliittisen painoarvon kasvu

Taloudellisen painoarvon kasvu

- Talouskasvu sekä uusilla että vanhoilla alueilla
- Taloudellinen vakaus
- Investointien houkuttelevuus
- Yritysten välinen kilpailu ja yhteistyömahdollisuudet

Ympäristön tilan paraneminen

- EU:n ympäristölainsäädäntö

Kuluttajasuojan parantuminen

- EU:n tuotesuoja-asetus, kemikaaliasetus ym.

Laajenemisen haitat

Taloudellinen haaste: aluetuet

Pelätty halvan työvoiman liikkuvuutta

Uudet maat nettosaajia – kuluja unionille

Kilpailu markkinoilla kiristyy

Uusien ulkorajojen valvonta

Lyhyesti

- Perussopimukset muovaavat unionia:
 - 1950-luvulla: EHTY, Euratom, EEC.
 - 1992 Maastrichtin sopimus
 - 2009 Lissabonin sopimus
- EU
 - Rauhanprojekti
 - Euroopan vakaus, turvallisuus ja yhteistyö
 - Vahva itsenäisten valtioiden liitto
 - Taloudellinen yhdentyminen: tullivapaudet ja sen jälkeen vapaan liikkuvuuden periaatteet.
- Laajentuminen
 - 1950-luvulla: SaRalt + BeNeLux
 - 1970-luvulla: Tanska+I-B+Irl
 - 1980-luvulla: PoEspKre
 - 1990-luvulla: Itävalta, Suomi, Ruotsi
 - 2004: suuri itälaajentuminen
 - 2007: Bulgaria, Romania
 - 2013 Kroatia
- Kutistuminen
 - Brexit 2020: Iso-Britannian eroaminen